

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

**Методичні рекомендації з історії української літератури
першої половини ХХ ст.
(практичні заняття)**

Івано-Франківськ 2013

УДК 82.0 (477) Б-24

Методичні рекомендації з історії української літератури першої половини ХХ ст. (практичні заняття). — Івано-Франківськ: 2013 р.

Упорядники:

Чобанюк В.Я. — кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Хороб М.Б. — кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Залевська О.М. — кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Рецензенти:

Хороб С.І. — доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Голод Р.Б. — доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовознавства ІФНМУ

Надруковано за ухвалою Вченої Ради Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Протокол № від 10 квітня 2013 року.

Пояснювальна записка

Вивчення української літератури у сучасних вищих навчальних закладах має суттєво відрізнитися від її інтерпретації у минулому. У процесі викладання історії української літератури ХХ століття необхідно акцентувати увагу на тому, що національне художнє мислення вирізняється високою мірою концептуальної складності. Воно постає явищем, яке привертає увагу своєю естетичною суперечливістю, розмаїтістю.

Поширені плани практичних занять стимулюватимуть розвій інтелектуальних можливостей студентів, формуватимуть нахил до самостійної пізнавальної та наукової діяльності, до системної самоосвіти. Максимальний обсяг запропонованої літератури сприятиме ґрунтовній підготовці до занять, оскільки передбачає певний вибір (на жаль, бібліотеки не укомплектовані належним чином; мають місце прикрі випадки, коли в книгах чи періодичних виданнях повиривані сторінки). Ознайомлення студентів із найновішими досягненнями в літературознавчій науці розширить їх уявлення про способи і засоби закріплення й передачі інформації у творчості митців окресленого періоду.

Рекомендована література

1. Історія української літератури ХХ століття : у 2 кн.: підруч. для студ. гуманіт. спец. вищ. закл. освіти. Кн. 1. Перша половина ХХ століття / авт: В.П. Агеєва, Л.С. Бойко, В.С. Брюховецький. та ін. ; ред. В.Г. Дончик — К.: Либідь, 1989. — 464 с.
2. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття : в 4-х кн. - К. : Аконіт, 2001.
3. Бернадська Н. Українська література ХХ століття: навч. посіб. для старшокл. та вступників до вищих навч. закладів / Бернадська Ніна Іванівна. — Вид. 4-те, виправлене. — К.: Знання-Прес, 2008. — 272 с.
4. Гроно нездоланих співців: Літературні портрети українських письменників ХХ століття, твори яких увійшли до оновлених шкільних програм : Навчальний посібник для вчителів та учнів старших класів. — К. : Український письменник, 1997. — 284 с.
5. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство: Посібник. — К.: Академвидав, 2003.
6. З порога смерті. Письменники України — жертви сталінських

репресій: Вип. 1. — К., 1991.

7. Із забуття — в безсмертя: (Сторінки призабутої спадщини) : наукове видання / М. Г. Жулинський. — К. : Дніпро, 1990. — 447 с.
8. Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років: мікропортрети в стилях і напрямках. — К., 1991.
9. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933 : Поезія — проза — драма — есей / [упорядк., передм., післямова Ю. Лавріненка; післямова Є. Сверстюка]. — К. : Смолоскип, 2004. — 992с.
10. Слоньовська О. Конспекти уроків з української літератури для 11 класів. — К.: „Рідна мова“, 2001.

Практичне заняття № 1. Літературно-мистецьке життя 20-30-х років XX століття

1. Літературно-мистецьке життя 20-30-х років XX століття:
  - а) напрями, течії;
  - б) літературні організації, оцінка їхньої діяльності.
2. Літературна дискусія 1925-1928 років (її причини, умови розвитку, основні проблеми, наслідки; памфлети М.Хвильового).
3. Творчість поетів — революційних романтиків і попутників (В.Чумак, В.Еллан-Блакитний, М.Йогансен, О.Влизько, Д.Фальківський та ін.), символістів (Д.Загул, П.Тичина, О.Слісаренко), авангардистів (М.Семенко, Г.Шкурупій).
4. Розвиток і піднесення театрального життя, формування нового українського театру (Театр Леся Курбаса).

Література

1. Андрусів С. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років XX ст. — Львів, Тернопіль, 2000.
2. Білецький О. Двадцять років нової української лірики (1900-1923) // Білецький О. Літературно-критичні статті. — К., 1990.
3. Брюховецький В. Микола Зеров: Літературно-критичний нарис. — К., 1990.
4. Волицька І. Театральна юність Леся Курбаса. — Львів, 1995.
5. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка. — К., 1997.
6. Гречанюк С. На тлі XX століття: Літературно-критичні нариси. — К., 1990.
7. Двадцять роки: літературні дискусії, полеміки. — К., 1991.
8. Жулинський М. Із забуття — в безсмертя. — К., 1990.
9. Іванова Н. 1920-ті роки й український авангард: мистецтво для мас — від митця-професіонала / Іванова Н. // Слово і час. — 2003. — № 12. — С.20-27.
10. Ільницький М. Західноукраїнська і емігрантська поезія 20-30-х років. — К., 1992.
11. Ільницький М. Література українського відродження (напрями та течії в українській літературі 20-х — поч. 30-х років XX ст.). — Львів, 1994.

12. Калениченко Н. Українська література кінця ХІХ — початку ХХ століття. Напрями, течії. — К., 1983.
13. Ковалів Ю. Літературна дискусія 1925-1928 років (Духовний світ людини. Серія 6). — К., 1990.
14. Ковалів Ю. Українська поезія першої половини ХХ ст. / Юрій Ковалів // Українська мова та література. — 2000. — № 12 (172).
15. Корнієнко Н. Лесь Курбас : репетиція майбутнього / Корнієнко Н. ; [голов. ред. В. Куценко]. — К. : Либідь, 2007. — 327 с.
16. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас ; упоряд. М. Лабінський. — К. : Вид-во С. Павличко „Основи“, 2001. — 917 с.
17. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917-1933: Поезія — проза — драма — есей. — К., 2001.
18. Лощинська Н. Літературні дискусії 20-30-х років: від полемічних заперечень до політичних доносів / Лощинська Н. // Дивослово. — 2000. — №1. — С.13-15.
19. Наєнко М. Українське літературознавство: Школи, напрями, тенденції. — К., 1987.
20. Павличко С. Між Європою і європейським модернізмом // Дискурс модернізму в українській літературі. — К., 1999. — С. 167-205.
21. Салига Т. Високе світло: Літературно-критичні студії. — Львів, 1994.
22. Салига Т. Українська поезія: шляхами шукань // Салига Т. Імператив. — Львів, 1997. — С.5-64.
23. Славутич Яр. Розстріляна муза: Мартиролог. Нариси про поетів. — К., 1992.
24. Хвильовий М. Україна чи Малоросія? Памфлети. — К., 1993.
25. Шкандрій М. Український прозовий авангард 20-х років // Слово і час. — 1993. — №8. — С.54-56.
26. Шот Г. Театральна філософія Леся Курбаса : 120 років від дня народження Л. Курбаса / Г. Шот // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — 2008. — № 4. — С. 94-98.

Практичне заняття № 2. Творчість українських поетів-неокласиків

1. Сутнісні характеристики творчості „неокласиків“ як сплав традиції і новаторства:
  - а) джерела, естетичні засади творчості митців;

- б) свобода творчої манери й поетики.
2. Поетичне осмислення „неокласиками“ світової та вітчизняної культурної спадщини (модернізація „вічних“ образів, активізація національної історії).
3. Філософське вирішення тем (заглиблення у вчення Г. Сковороди).
4. Літературознавчі праці. Перекладацька діяльність.

Художні тексти

- Драй-Хмара М. Вибране. — К.: Рад. письменник, 1989.
- Зеров М. Твори: В 2-х т. — К.: Дніпро, 1990.
- Клен Юрій. Вибране. — К.: Дніпро, 1991.
- Клен Юрій. Твори. — Дрогобич: Відродження, 2003.
- Рильський М. (див. л-ру до теми „Три цвітіння М.Рильського“).
- Филипович П. Поезії. — К.: Рад. письменник, 1989.

Література

1. Ашер О. Поетична мова Драй-Хмари / Оксана Ашер // Слово і час. — 1991. — № 9. — С.45-48.
2. Брюховецький В. Микола Зеров: Літературно-критичний нарис / М. Брюховецький. — К., 1990.
3. Гальчук О. Поетичне осмислення Миколою Зеровим світової культурної спадщини / О. Гальчук // Дивослово. — 1997. — № 5. — С.5-7.
4. Державин В. Поезія Миколи Зерова і український класицизм / В. Державин // Українське слово : хрестоматія з української літератури та літературної критики ХХ ст. : в 3-х кн. — К., 1994. — Кн. 1. — С. 522- 542.
5. Дзюба І. Він хотів „жити, творити на своїй землі...“ // Драй-Хмара М. Вибране. — К., 1989. — С.5-39.
6. Заславський І. „Лебеді“ і їх творча історія // Українське слово. — Кн. 1. — С.499-506; 507-512.
7. Зеров М. Літературний шлях М. Рильського // Зеров М. Твори: в 2-х т. — К., 1990. — Т.2. — С.547-562.
8. Капушта В. Різьбяр поетичного слова (Юрій Клен) / В. Капушта // Слово і час. — 1991. — № 9. — С.32-35.
9. Київські неокласики / [упор. В.Агеєва]. — К. : Факт, 2003. — 352с.
10. Ковалів Ю. Прокляті роки Юрія Клена // Клен Юрій. Вибране. — К.,

1991. — С.3-23.

11. Кравець Л. Словесно-художні образи М.Зерова / Л. Кравець // Дивослово. — 1996. — № 7. — С.14-17.
12. Наєнко М. Микола Зеров: питання неокласицизму / М. Наєнко // Слово і час . — 2008. — № 11. — С. 38 — 48.
13. Панченко В. „Навколо нас — кати і кустодії“ : триумф і трагедія Миколи Зерова / В. Панченко // День. — 2010. — 19 лют. — С. 14.
14. Райбедюк Г., Томчук О. Вивчення творчості київських неокласиків : Навчально-методичний посібник. — Ізмаїл, 2010. — 348с.
15. Родіонова І. Жанрово-метрична організація творів М.Драй-Хмари / І. Родіонова // Дивослово. — 2009. — № 4. — С. 47-50.
16. Творчість Юрія Клена в контексті українського неокласицизму та вісниківського неоромантизму: Збірник наукових праць. — Дрогобич: Відродження, 2004.
17. Чобанюк В. „Неокласики“ і розвиток українського сонета / Вікторія Чобанюк // Обрії. — 2000. — №1. — С.55-60.
18. Чобанюк В. „Я світ увесь сприймаю оком...“ (Єдність мотивів і настроїв у колористичній палітрі М.Драй-Хмари) / Вікторія Чобанюк // Обрії. — 1999. — №1. — С.73-77.
19. Шерех Ю. Легенда про український неокласицизм // Шерех Ю. Не для дітей. — Нью-Йорк, 1964. — С.97-156.

Практичне заняття № 3-4. Проза Миколи Хвильового. Еволюція творчого шляху письменника: від романтичного ліризму до їдкої сатири.

1. Функціональна роль новел „Вступна новела“, „Арабески“ (втілення основних ідейних й естетичних пріоритетів письменника, його бачення світу).
2. Революція: творення чи руйнація? („Життя“, „Кіт у чоботях“, „На глухім шляху“, „Мати“).
3. Втрачене покоління („Юрко“, „Синій листопад“).
4. Сатиричне зображення міщанства („Свиня“, „Колонії, вілли“, повість „Іван Іванович“). Риси стилю малої прози.
5. „Повість про санаторійну зону“:
  - а) уособлення зайвих, розчарованих, викинутих на узбіччя героїв;
  - б) образи-символи, лірико-імпресіоністична стилістика, сатиричне

спрямування.

6. Сюжетно-композиційні особливості новели („Я“ (Романтика)“
„Роздвоєння“ героїв у прозі М.Хвильового.
7. Роман „Вальдшнепи“: проблематика, характери (осмислення уроків революції, національно-культурне відродження України тощо):
  - а) Карамазов — тип українського інтелігента 20-х років; уособлення трагедії покоління;
  - б) Аглая — тип сильної, дієвої особистості; нове трактування романтичного героя;
  - в) осмислення характеру Ганни .

Художні тексти

Хвильовий Микола. Твори: В 5 т. — 2-е вид. / Микола Хвильовий. — Нью-Йорк; Балтімор; Торонто, 1984.

Хвильовий М. Сині етюди: Новели, оповідання / Хвильовий М. — К. : Рад. письменник, 1989.

Хвильовий Микола. Твори: У 2-х т. / Хвильовий Микола. — К. : Дніпро, 1990.

Хвильовий М. Україна чи Малоросія? : Памфлети / Хвильовий Микола. — К. : Смолоскип, 1993.

Хвильовий М. Новели, оповідання, „Повість про санаторійну зону“, „Вальдшнепи“, поетичні твори, памфлети / Хвильовий Микола. — К. : Наук. думка, 1995.

Хвильовий М. Арабески Миколи Хвильового: оповідання та новели / Микола Хвильовий. — К.: Грані-Т, 2010. — 160 с.

Література

1. Агеєва В. „Зайві люди“ у прозі М. Хвильового / Агеєва Віра // Слово і час. — 1990. — № 10. — С.3-9.
2. Безхутрий Ю. Хвильовий : проблеми інтерпретації : [монографія] / Ю. М. Безхутрий. — Х. : Фоліо, 2003. — 495 с.
3. Безхутрий Ю. Оповідання М. Хвильового „Іван Іванович“ : іронія як засіб формування художнього світу / Ю. М. Безхутрий // Вивчаємо укр. мову та л-ру. — 2006. — № 19-21. — С. 40-44.
4. Бойко-Блохин Ю. Микола Хвильовий / Бойко Ю. // Вибране. — Мюнхен, 1971. — Т.1. — С. 111-132 або Бойко Ю. Вибрані праці. — К., 1992.
5. Голубева З. Микола Хвильовий / Голубева З. // Двадцяті роки ХХ

- століття. Зошит другий: найвидатніші письменники доби. — Харків, 2001.
6. Гречанюк С. День повернення М.Хвильового / Гречанюк С. // На тлі ХХ ст. : Літературно-критичні нариси. — К., 1990. — С.99-139.
  7. Дзюба І. Микола Хвильовий : літ. портр. / І. М. Дзюба // Дзюба І. М. 3 криниці літ.: у 3 т. — К., 2007. — Т. 3. — С. 261-323.
  8. Жданова В. Урок — психологічне дослідження за романом М. Хвильового „Я (Романтика)“. 11 клас / В. М. Жданова // Вивчаємо укр. мову та л-ру. — 2008. — № 26. — С. 13-15.
  9. Жигун С. Хвильовий „без політики“ : ігрове начало у творчості митця / С. Жигун // Укр. мова й л-ра в серед. школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — 2008. — № 6. — С. 119-122.
  10. Жулинський М. Талант, що прагнув до зір / Хвильовий М. // Микола Хвильовий. Твори: у 2-х т. — К.: Дніпро, 1990. — Т.1. — С.5-43.
  11. Кавун Л. „Я /Романтика/“ і „Я — романтик“ / Л. Кавун // Українська мова і література. — 1998. — №41. — С.11.
  12. Ковалів Ю. Деміфізація світу як тексту у прозі Миколи Хвильового : фрагменти / Ю. Ковалів // Дивослово. — 2006. — № 6. — С. 43-48.
  13. Лаврусевич Н. Матеріали до вивчення новели Миколи Хвильового „Я (Романтика)“ : 11-й кл. / Н. О. Лаврусевич // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. — 2003. — № 6. — С. 17-18.
  14. Павличко С. Хвильовий: між Європою і європейським модернізмом / Павличко Соломія // Павличко Соломія. Дискурс модернізму в українській літературі. — К., 1999. — С.200-206.
  15. Руденко М. Екстрадієгетичний дискурс „Вступної новели“ М. Хвильового : інтертекстуальна стратегія / М. Руденко // Слово і час. — 2003. — № 5. — С. 57-63.
  16. Ренесанс української прози і драматургії 20-х років ХХ століття : М. Хвильовий // Бібліотечка „Дивослова“ : метод. журн. — 2007. — № 3. — С. 16-37.
  17. Сенік Л. Микола Хвильовий і його роман „Вальдшнепи“ / Сенік Л. // Роман опору (Український роман 20-х років : проблема національної ідентичності). — Львів, 2002. — С.71-124.
  18. Тарнавський О. Микола Хвильовий в opinii сучасників / О. Тарнавський // Відоме й позавідоме. — К.: Час, 1999. — С.172-182.
  19. Церна Г. „Вальдшнепи“ — „Брати Карамазови“ / Г. Церна // Слово і час. — 1999. — № 12. — С. 58-61.

20. Цюп'як І. Поетика повістей Миколи Хвильового : [монографія] / І.К. Цюп'як. — Д. : Національний гірничий університет, 2008. — 105с.
21. Швець Г. Система уроків вивчення творчості М.Хвильового / Г.Швець // Дивослово. — 2000. — № 9. — С.40-47.
22. Шевельов Ю. Хвильовий без політики / Юрій Шевельов // Вибрані праці: в 2 кн. / [упоряд. І. Дзюба]. — К. : Вид. дім „Києво-Могилянська академія“, 2009. — Кн. 2. — С.272-286.
23. Юрченко В. Бінаризм творчого мислення Миколи Хвильового : лінія анарх — Карно у повісті „Санаторійна зона“ / В. Юрченко // Дивослово. — 2006. — № 1. — С. 56-58.

Практичне заняття № 5. Трагічний феномен П.Тичини

1. Перша збірка П.Тичини „Сонячні кларнети“ як цілком оригінальне і новаторське явище в українській літературі („три сфери“ поетового світовідчуття; поетика).
2. Жанрова своєрідність збірки „Замість сонетів і октав“. Дискусійність поетичної книги „Чернігів“.
3. Збірка „Плуг“ — сумнів поета щодо світу і себе у цьому світі („На майдані коло церкви...“, „Як упав же він..“, „Зразу ж за селом“, „Міжпланетні інтервали“, „І Белий, і Блок...“ та ін.). Метафорика, планетарність світосприйняття.
4. Драматична поема-застереження „Прометей“ (образ Прометея, комсомольців; „пророцтво“ автора).
5. Поема-симфонія „Сковорода“. Історія написання. Філософська основа твору.
6. Ідейно-художній аналіз поезії періоду другої світової війни. Поема „Похорон друга“).

Художні тексти

Тичина П. Зібрання творів. У 12 т. — Т. 1-7 / Павло Тичина. — К. : Наук. думка, 1983-1986.

Тичина П. Сонячні кларнети : Поезії / Павло Тичина. — К. : Дніпро, 1990.

Тичина П. Десь на дні мого серця: Поезії / Павло Тичина. — К. : Рад. письменник, 1991.

Тичина П. Ранні збірки / Павло Тичина. — Львів : Літопис, 2000.

Тичина П. Золотий гомін : Вибр. твори / Павло Тичина ; вступ. ст., упоряд. та прим. С. А. Гальченка. — К. : Криниця, 2008. — 606 с.

Література

1. Барка В. Відхід Тичини / Василь Барка // Слово і час. — 1992. — №2. — С.14-17.
2. Білецький О. Павло Тичина / Білецький Олександр // Літературно-критичні статті. — К., 1990. — С.161-185.
3. Бондар Е. До філософських джерел образу сонячних кларнетів / Боднар Елеонора // Слово і час. — 1995. — С.71-74.
4. Гальченко С. Між білим і чорним / Сергій Гальченко // Золотий гомін : вибр. твори / Павло Тичина ; [вступ. ст., упоряд. та прим. С. А. Кальченка]. — К. : Криниця, 2008. — С. 5-26.
5. Гальчук О. „... І в хаосі творить скарби“: античні образи й мотиви в поетичній інтерпретації Павла Тичини / Оксана Гальчук // Слово і час. — 2012. — № 3. — С. 88-101.
6. Гон М. „Послав я в небо свою молитву“. Із спостережень над біблійною образністю збірки П. Тичини „Сонячні кларнети“ / Мойсей Гон // Українська література в загальноосвітній школі. — 2001. — № 2. — С. 20-25.
7. Ключек Г. „Душа моя сонця намріяла...“ (Поетика „Сонячних кларнетів“ П.Тичини) / Ключек Григорій. — К.: Дніпро, 1986.
8. Ковалів Ю. Кларнетизм Павла Тичини — нереалізована естетична концепція / Юрій Ковалів // Слово і час. — 2003. — № 1. — С.3-8.
9. Костенко Н. Поетика Павла Тичини. Особливості віршування / Костенко Н. — К., 1982.
10. Коцюбинська М. Корозія таланту. Болючі роздуми про поезію Павла Тичини і не тільки про неї / Михайлина Коцюбинська // Мої обрії : в 2 т. — К. : Дух і літера, 2004. — Т.1. — С. 262-284.
11. Лавріненко Ю. Кларнетичний символізм : (про творчість П. Тичини) / Юрій Лавріненко // Українське слово : хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. : у 4 кн. — К. : Аконіт, 2001. — Кн.1. — С. 462-467.
12. Марко В. Вібрація душі поета і світ : поема П. Тичини „Золотий гомін“ / Василь Марко // Дивослово. — 2010. — № 11. — С. 53-57.
13. Новиченко Л. Про Тичину / Новиченко Л. // Вибрані праці: у 2-х т. — К., 1984. — Т.2. — С. 124-156.
14. П'янов В. На струнах вічності / П'янов В. Визначні, відомі й „та інші“.

- К., 2002. — С. 24-31; 90-166.
15. Павленко М. Тичининська формула українського патріотизму / Павленко М. — Умань, 2002. — 180с.
  16. Руденко Г. Рання лірика Павла Тичини / Г.І. Руденко // Вивчаємо українську мову та літературу. — 2011. — № 8. — С. 2-9.
  17. Стус В. Феномен доби: Сходження на Голгофу слави / Стус Василь. — К., 1993.
  18. Тельнюк С. Павло Тичина : біограф. повість / Станіслав Тельнюк. — К. : Молодь, 1979. — 331с.
  19. Фока М. Синестезія як генератор музично-живописних ефектів у поетичній творчості Павла Тичини / Марія Фока // Дивослово. — 2010. — № 1. — С. 55-57.
  20. Хархун В. „Митець у каноні“ : соцреалістична поезія Павла Тичини 1930-1960-х років / Валентина Хархун // Слово і час. — 2006. — № 10. — С. 38-51.
  21. Хархун В. Поема Павла Тичини „Похорон друга“ крізь призму тоталітарної естетики / Валентина Хархун // Дивослово. — 2009. — № 6. — С. 49-52.

Практичне заняття № 6. Новелістика Григорія Косинки

1. Аналіз філософії буття людини як спроба осягнення драматичного шляху людства в історії („На золотих богів“, „За земельку“, „Змовини“, „Політика“, „Гармонія“).
2. Концепція трьох драм у пореволюційній долі народу. Своєрідність індивідуального стилю автора. Імпресіоністичні прийоми творення характерів.
3. Синтез художніх роздумів Г.Косинки про долі особистості та народу в пореволюційну добу („Фауст“).

Художні тексти

Косинка Г. Заквітчаний сон. Оповідання, спогади про Григорія Косинку / Косинка Григорій. — К. : Веселка, 1990.

Косинка Г. Вибрані твори / Косинка Григорій. — К. : ЛДЛ, 2002. — 192 с.

Косинка Г. Вибрані / Косинка Григорій. — Харків : Ранок; Веста, 2003. — 334 с.

Література

1. Агеєва В. Автор і герой як виразники оцінки зображуваного у прозі Григорія Косинки / Віра Агеєва // Українська імпресіоністична проза. — К., 1994. — 248с.
2. Бойко Ю. Григорій Косинка / Ю. Бойко // Українська література в загальноосвітній школі. — 2004. — № 2. — С.62-64.
3. Лаврусевич Н. Автор і герой у новелах Григорія Косинки / Н. Лаврусевич // Українська література в загальноосвітній школі. — 2004. — № 2. — С.25-28
4. Луків А. Майстер імпресіоністичної новели (Екзистенційний підхід у вивченні літератури) /А. Луків // Урок української. — 2005. — № 1-2. — С.41-43.
5. Мартинець Л. Син Стефаника з дівич-гори/ Л. Мартинець // Українська мова та література — 2004. — № 16. — С.12-24.
6. Мовчан Р. Григорій Косинка: зблизька і на відстані / Р. Мовчан // Дивослово. — 2005. — № 10. — С.18-24.
7. Наєнко М. Григорій Косинка. Літературно-критичний нарис / Наєнко Микола. — К. : Рад. письменник, 1989. — 172с.
8. Овдійчук Л. Естетичні уподобання українських письменників : (Узагальнюючі таблиці: Г. Косинка, І. Багрянний, М. Куліш) / Овдійчук Л. // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — К., 2006.
9. Хоменко О. На шляху до синтезу: художня творчість Григорія Косинки / О. Хоменко // Українська мова та література (Шкільний світ). — 2002. — С.11-13.
10. Штейнбук Ф. Тілесно-міметичний метод аналізу текстових стратегій модерністського дискурсу (на прикладі творчості Григорія Косинки) / Ф. Штейнбук // Слово і час. — 2011. — № 3. — С.79-87.
11. Кавун Л. Драматичний модус художності в новелах Григорія Косинки // http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchu/N178/N178p023-027.pdf

Практичне заняття № 7. Творчість Євгена Плужника

1. Штрихи до біографії. Особливості поетичної манери і техніки віршування.
2. Лірика „Днів“ : особливості світовідчуття поета.

3. Філософія буття у збірці „Рівновага“.
4. Гуманістичні принципи митця в поемі „Галілей“.
5. Проза та драматургія — пошук компромісу („Недуга“, „Змова у Києві“).

Художні тексти

Плужник Є. Вибрані поезії / Є. Плужник. — К. : Радянський письменник, 1966. — 261с.

Плужник Є. Поезії / Упоряд. та авт. вст. ст. Л.Б. Череватенко. — К. : Рад. письменник, 1988. — 415 с.

Плужник Є. Змова у Києві : [роман, п'єси] / Є. Плужник; [упорядк., передм. та прим. Л.В.Череватенко]. — К. : Укр. письменник, 1992. — 428с.

Література

1. Бондаренко А. „Збагнув усю непереможність днів“ (текстове поле „людина в часі“ в художньому мово мисленні Євгена Плужника) / А. Бондаренко // Урок української. — 2005. — № 1-2. — С. 27-29.
2. Державин В. Лірика Євгена Плужника / В.Державин // Українське слово : Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. : у 3 кн. — К. : Рось, 1994. — Кн. 2. — 1994. — С.223-228.
3. Жулинський М. Євген Плужник / М.Жулинський // Жулинський М. Слово і доля. — К. : А.С.К., 2002.
4. Кодак М. Огром Євгена Плужника-поета : монографія / Кодак Микола. — Луцьк : Твердиня, 2009. — 192с.
5. Лавріненко Ю. Євген Плужник / Ю. Лавріненко // Розстріляне відродження. Антологія 1917-1933. Поезія-проза-драма-есей. — К. : Смолоскип, 2004. — С.623-638.
6. Рудь С. Проблематика плужникової „Змови у Києві“ // Слово і час. — 1995. — №8. — С. 51-54.
7. Сирадоева О. Ефект міста в художніх текстах Є. Плужника та І. Дніпровського / О. Сирадоева // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. — 2010. — № 20 (Ч.IV). — С. 29-34.
8. Токмань І. „Скривавлені сліди“ й „огниста радість“ (Спроба хрестоматійного прочитання лірики С.Плужника) // Слово і час. — 1998. — №2. — С. 39-44.
9. Токмань Г. Інтимна лірика Євгена Плужника : кохання того, хто „хилився додолу“ / Г. Токмань // Дивослово. — 2005. — № 2. — С.27-33.

10. Череватенко Л. Все, чим душа боліла / Л. Череватенко // Плужник Є. П. Поезії / Є.П. Плужник. — К. : Рад. письменник, 1988. — С. 5-25.
11. Ящук Ж. „...Я справжнім болем догорів“ (особливості екзистенціальної художності Є. Плужника / Ж. Ящук // Слово і Час. — 1994. — № 2. — С.67-72.

Практичне заняття № 8-9. У світі прози В.Підмогильного

1. В.Підмогильний — один із найбільш „інтелектуальних“ письменників 20-30-х років в українській літературі.
2. Проблема революції і людини в оповіданнях В.Підмогильного. Трагедія голоду 1921 року („Син“, „З життя будинку“, Проблема хліба“ та ін.).
3. Психологізм, імпресіоністичне забарвлення, філософські шукання в новелах „Ваня“, „Старець“, „Історія пані Ївги“, „ Військовий літун“, „Добрий Бог“, „Гайдамака“).
4. Роман „Місто“ — зразок інтелектуально-психологічного роману:
  - а) „Місто“ в контексті французького роману (спроба порівняльного аналізу з творами Мопассана, Бальзака, Флобера, Стендаля, Вольтера) та української прози 20-х рр. (В.Винниченко, В.Домонтович, М.Івченко, Г.Михайличенко, М.Хвильовий, М.Могилянський);
  - б) суперечність образу головного героя Степана Радченка;
  - в) жіночі характери — конкретні етапи „самоствердження“ центрального персонажа;
  - г) екзистенційне прочитання твору;
  - д) образ міста в художній канві роману. Риси стилю.
5. Роман „Невеличка драма“. Проблематика. Поетика.

Художні тексти

- Підмогильний В. Місто / Валер'ян Підмогильний. — К.: Молодь, 1989.
- Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / В.П. Підмогильний. — К. : Наукова думка, 1991. — 800 с.
- Підмогильний В. Історія пані Ївги: Оповідання, повість / Валер'ян Підмогильний. — К. : Веселка, 1991.
- Підмогильний В. Місто: Роман та оповідання / В. Підмогильний. — К.: Веселка, 1993. — 173с.
- Підмогильний В. Місто : Роман. Оповідання / В. Підмогильний. — К. : Дніпро,

Література

1. Досвід кохання і критика чистого розуму. Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій (Упор. Олена Галета). — К., 2003.
2. Колп В. Мала проза В.Підмогильного / В. Колп // Слово і час. — 1999. — № 2. — С.47-51.
3. Котик І. Ірраціональне/раціональне в характері героїв Валер'яна Підмогильного// Слово і час. — 2003. — № 5. — С.64-70.
4. Ласло-Куцюк М. „Місто“ В. Підмогильного і французький роман ХІХ ст. / М.Ласло-Куцюк. Шукання форми. — Бухарест, 1960.
5. Луцій С. Художні моделі буття в романах В.Підмогильного / С.Луцій. — К. : ВД „Стилос“, 2008. — 152с.
6. Луцій С. Український „Любий друг“? (В.Підмогильний „Місто“) / С. Луцій // Слово і час. — 1998. — №7. — С.54-57.
7. Мафтин Н. Західноукраїнська та еміграційна проза 20-30-х років ХХ ст. : парадигма реконкїсти : [монографія] / Н.В.Мафтин. — Івано-Франківськ : ВДВ Прикарпатського національного ун-ту ім. В.Стефаника, 2008. — С.310-315.
8. Мельник В. Суворий аналітик доби: В.Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст. — К., 1994.
9. Мовчан Р. Валер'ян Підмогильний / Мовчан Р. // Українська проза ХХ ст. в іменах. — К., 1997. — С.108-131.
10. Монахова Н. „Невеличка драма“ В.Підмогильного : парадокси тілесності / Н. Монахова. — К. : Факт, 2003. — 388с.
11. Павличко С. „Захований“ модернізм 20-х: між авангардом і неокласицизмом / Павличко С. // Дискурс модернізму в українській літературі. — К., 1999. — С.205-229.
12. Пастух Т. Роман „Місто“ В.Підмогильного: проблема урбанізму та психологізму / Пастух Т. — Луганськ, 1999.
13. Сенік Л. Роман опору. Український роман 20-х років: проблема національної ідентичності / Сенік Л. — Львів, 2002. — С.128-146.
14. Тарнавський М. Між розумом та ірраціональністю : проза В. Підмогильного / М.Тарнавський. — К. : Пульсари, 2004. — 232с.
15. Тишакова К. Роман В.Підмогильного „Місто“ на уроці літератури / К.І. Тишакова // Вивчаємо українську мову та літературу. — 2010. — №7.

16. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства / М.П. Ткачук. — Тернопіль : ТНПУ, Медобори, 2007. — С.346-365.
17. Філатова О. Екзистенціальні моделі буття В.Підмогильного : синтез авторської художньої свідомості / О.Філатова // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія Літературознавство. — 2007. — Вип. 22. — С.186-196.

Практичне заняття № 10. Повернена творчість Володимира Сосюра

1. Проблематика, новизна автобіографічного роману „Третя Рота“.
2. Національні мотиви творчості („Любіть Україну“, „Рідна мова“, „Знову місто моє“, „До брата“, „Сльози“, „Серце“ та ін).
3. Сюжетно-композиційні особливості поеми „Мазепа“. Український і світовий контекст.
4. Трагічна роздвоєність творчої особистості („Два Володьки“).
5. Інтимна та пейзажна лірика.
6. Поема „Розстріляне безсмертя“: один із літературних документів про тоталітарну добу.
7. Трансформація біблійних образів, фантастика і реальність у поемах „Ваал“, „Каїн“, „Христос“. Риси стилю.

Художні тексти

Сосюра В. Твори: В 10-ти т. / Володимир Миколайович Сосюра. — К. : Дніпро, 1971-1972.

Сосюра В. Твори: У 4-х т. / Сосюра В.М. — К. : Дніпро, 1986-1987.

Сосюра В. Третя рота / Володимир Сосюра. — К.: Рад. письменник, 1990.

Сосюра В. Із збірки „Ластівки на сонці“ (1960) / Сосюра В. // Вибрані твори : в 2-х т. — К. : Наукова думка, 2000.

Сосюра В. Розстріляне безсмертя: Вірші та поеми / Володимир Сосюра. — К. : Укр. письменник, 2001.

Сосюра В. Мазепа : Поема. Лірика / Сосюра Володимир. — К. : Дніпро, 2001.

Література

1. Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття : [монографія] / Володимир Іванович Антофійчук. — Чернівці : Рута, 2000. —

335с.

2. Барабаш Ю. Іван Мазепа — ще одна літературна версія / Ю.Барабаш // Київ. — 1988. — №12. — С.140-149.
3. Білецький О. Володимир Сосюра / Білецький Олександр Іванович // Літературно-критичні статті. — К., 1990. — С. 110-120.
4. Бурляй Ю. „Я в вас живий...“ (Твори Сосюри релігійного змісту) / Ю.Бурляй // Київ. — 1997. — №1-2.
5. Бурляй Ю. Невідомий Сосюра / Ю.Бурляй // Київ. — 1998. — № 1-2.
6. Гальченко С. „Дарую вам свого Мазепу...“ (Маловідомі сторінки життя і творчості) / С.Гальченко // Українська мова і література в середній школі. — 1999. — № 2. — С.84-90.
7. Гриценко В. Одкровення предтечі, ачи сповідь пророка? (Фантастика й реальність у поемах „Ваал“, „Каїн“, „Христос“) / В.Гриценко // Дивослово. — 2001. — № 1.
8. Гришко В. Серце „другого Володьки“ і заборонена любов / В.Гришко // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. — К., 1984. — Т.2. — С. 97-213.
9. Моренець В. Володимир Сосюра: Нарис життя і творчості / Володимир Моренець. — К., 1990.
10. Неживий О. Володимир Сосюра / О. Неживий // Освячені Шевченковим ім'ям. — Луганськ, 1998. — С. 7-24.
11. Поколенко Н. Східноукраїнський поетичний канон (за творчістю В. Сосюри, Л. Талалая, В. Стуса, П. Вольвача) : [монографія] / Поколенко Н.О. — Донецьк: Тираж, 2006. — 166с.
12. П'янков В. Протест / П'янков В. // Визначні, відомі й „та інші“: Спогади, есеї, нариси / П'янков В. — К., 2002. — С.81-89.
13. Салига Т. Рильський-Маланюк-Сосюра (Спроба ідейно-дискурсивного аналізу) : [монографія] / Тарас Салига // Воздвиження храму. — Львів : Світ, 2008. — С.242-250.
14. Царик Л. Екзистенційна дуальність поетової дійсності. Творчість В. Сосюри післяреволюційного десятиліття : [монографія] / Л. Царик. — Тернопіль: Збруч, 2000. — 62 с.

Практичне заняття № 11-12. Творчість Миколи Куліша

1. Микола Куліш — драматург-новатор, „явище всесвітнього значення“

(загальна проблематика п'єс, сценічне життя).

2. Драма „97“, конфлікти п'єси. Сюжетно-композиційні особливості. Характеротворення персонажів.
3. Комедія „Мина Мазало“. Характери і типи.
4. „Патетична соната“ як жанр ліричної драми. Образи й характери п'єси. Особливості конфлікту твору. Увиразнена національна специфіка (роль Великодня). Новаторство драми.
5. Малахіанство як втілення ілюзорного уявлення про гармонію особистості і суспільства у трагедії „Народний Малахій“. Поетика експресіонізму в драмі.

Художні тексти

Куліш М. П'єси. — К.: Дніпро, 1983.

Куліш Микола. Твори: В 2-х т.— Куліш Микола. — К.: Дніпро, 1990.

Куліш М. Народний Малахій. Мина Мазайло. — К.: Альтерпрес, 1998.

Куліш М. П'єси. — К.: Наук, думка, 1998.

Куліш М. Вибрані твори (упор., передм. Я.Ю.Голобородька). — Х.: Веста, Ранок, 2003. — 400с.

Література

1. Голобородько Я. Художньо-естетична цивілізація Миколи Куліша : [монографія] / Я. Ю. Голобородько. — Херсон : Херсон. держ. пед. ін-т, 1997. — 314 с.
2. Голобородько Я. Геніальний тріумвірат (Лесь Курбас, Микола Куліш, Мар'ян Крушельницький) / Ярослав Голобородько // Дивослово. — 2005. — № 11.
3. Залеська-Онишкевич Л. Роль Великодня у „Патетичній сонаті“ М. Куліша / Залеська-Онишкевич Л. // Слово і час. — 1991. — № 9.
4. Залеська-Онишкевич Л. Жертвоприношення і відкуплення у „Патетичній сонаті“ Миколи Куліша / Залеська-Онишкевич Л. // Сучасність. — 1998. — № 5. — С. 105-110.
5. Застеба М. Про М.Куліша і п'єсу „97“ / Застеба М. // Українська мова і література в школі. — 1993. — №7. — С.24-26.
6. Кудрявцев М. Трагедія гуманізму, або розстріл ілюзій із-під Бетховена. Спроба сучасного прочитання драми М. Куліша “Патетична соната“ / Кудрявцев М. // Дивослово. — 1998. — №5.
7. Кузякіна Н. Микола Куліш через російські окуляри: [монографія] / Наталія Кузякіна // Траєкторії доль. — К. : Темпора, 2010.

8. Лавріненко Ю. Микола Куліш / Лавріненко Ю. // Розстріляне відродження. — К., 2001. — С.540-554.
9. Ласло-Куцюк М. „Маски“ Миколи Куліша // Ласло-Куцюк М. Шукання форми. — Бухарест: Критеріон, 1980. — С.233-266.
10. Мороз Л. Символізм в українській драмі // Сучасність. — 1994. — № 7. — С.92- 97.
11. Танюк Л. До проблеми української „пророчої“ п'єси // Сучасність. — 1992. — №2.— С.130-140.
12. Танюк Л. Драма Миколи Куліша // Куліш Микола. Твори: В 2-х томах. — Т.1. — К., 1990.— С.3-35.
13. Хороб С. Поетика експресіонізму у драматургії Миколи Куліша // Хороб С. Слово. Образ. Форма: у пошуках художності. — Івано-Франківськ, 2000. — С.48-58.
14. Хороб С. Українська експресіоністична драма // Хороб С. Українська модерна драма кінця ХІХ — початку ХХ століття (неоромантизм, символізм, експресіонізм). — Івано-Франківськ, 2002. — С.250-363.
15. Хороб С. Українська модерна драма (Драматургія В.Винниченка і М. Куліша крізь призму європейських течій) // Хороб С. Українська драматургія: крізь виміри часу. — Івано-Франківськ, 1999. -С.91-117.
16. Шерех Ю. Шоста симфонія Миколи Куліша // Куліш Микола. Твори: в 2 х т. — Т.2.— С.326-339.
17. Плахтій Тетяна: Поетика драм Миколи Куліша: традиції та новаторство (цикл статей) <http://ruthenia.info/txt/biletskv/plahtt/ukc.html>

Практичне заняття № 13. „Три цвітіння“ Максима Рильського

1. „Перше цвітіння“ — рання творчість М.Рильського:
  - а) особливості збірок „На білих островах“, „Під осінніми зорями“; поема „На узліссі“;
  - б) емоційні полюси збірки „Синя далечинь“ (неокласичність стилю);
  - в) еволюція мотивів у збірках „Крізь бурю й сніг“, „Гомін і відгомін“.
2. „Друге цвітіння“ — високий патріотизм поета (зб. „Слово про рідну матір“, „Світла зброя“). Сюжетно-композиційні особливості поем „Жага“, „Неопалима купина“, „Мандрівка в молодість“.
3. „Третє цвітіння“ поета- кристалізація стилю, філософізм (зб. „Троянди й

виноград“, „Далекі небосхили“, „Голосіївська осінь“, „Зимові записи“ та ін.).

Художні тексти

Рильський М. Зібрання творів: У 20-т. — К.: Наук, думка, 1983-1990.

Рильський М. Яблука доспіли, яблука червоні: Поезії. — К.: Веселка, 1986.

Рильський М. Вірші та поеми. — К.: Рад. школа, 1990.

Рильський М. Слово про рідну матір: Поезії. — К.: Дніпро, 1990.

Рильський М. Вибрані твори : у 2 т. / М.Т.Рильський. — К. : Українська енциклопедія ім. М.П.Бажана. — Т.1: Вірші, поеми. — 2005. — 604с.

Рильський М. Лірика / М.Т.Рильський. — К. : Вид. дім Д. Бураго, 2007. — 271с.

Рильський, Максим Тадейович. Лірика [Текст] / Максим Рильський ; [Передм.: І.Ф.Драч]. — К. : Київська правда, 2005. — 239 с.

Література

1. Білецький О. Творчість Максима Рильського // Білецький О. Літературно-критичні статті. — К., 1990. — С. 186-218.
2. Дроздовський Д. Поетичний світ максима Рильського / Д.Дроздовський // Українська культура. — 2008. — № 3. — С.36-38.
3. Зеров М. Літературний шлях Максима Рильського // Зеров М. Твори: у 2 т. — К., 1990. — Т.2. — С.547-562.
4. Ільєнко І. Жага: Труди і дні М.Рильського : документальний життєпис. — К. : Дніпро, 1995. — 413с.
5. Ковальчук О. Цілюща сила „третього цвітіння“ / Оксана Ковальчук // Дивослово. — 1995. — № 2. — С.17-18.
6. Найдан М. Фольклорні, релігійні та народнопісенні мотиви в поемі М.Рильського „Жага“ / М.Найдан // Слово і час. — 1998. — № 8.
7. Неділько В. Материк поезії Максима Рильського / В.Неділько // Дивослово. — 1995. — № 2. — С.11-16.
8. Неділько В. Опалена „Неопалима купина“ / В.Неділько // Дивослово. — 2000. — № 7. — С.53-56.
9. Панченко В. Від „Білих островів“ до „Золотих терезів“ (поезія М. Рильського 1910-1932 рр.) / В. Панченко // Слово і Час. — 2006. — №1. — С.3-14.
10. Поліщук Я. Акт творчого руху : читаємо ліричний шедевр Максима Рильського „Коли копають картоплю“ / Я.Поліщук // Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — 2008. — № 1. — С.72-77.

11. П'янов В. Зачарований в музику лицар // П'янов В. Визначні, відомі й „та інші“: Спогади, есеї, нариси. — К., 2002. — С.168-174.
12. Підпала Н. У храмі поетового слова / Н.Підпала // Дивослово. — 1995. — № 2. — С. 19-23.
13. Рильський Б. Мандрівка в молодість батька / Б.М.Рильський ; передм. Л.Новиченка ; післямова Н.Підпалої. — К. : Київська правда, 2004. — 143с.
14. Стеценко О. Тема кохання у творчості М.Рильського / О.Стеценко // Дивослово. — 1995. — № 10-11.
15. Таран Л. Сонет неокласиків Миколи Зерова і Максима Рильського // Дивослово. — 1994. — № 1. — С.9-12.
16. „Слово про рідну матір“ : ідейно-художній аналіз // режим доступу http://myrefs.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=5590

Практичне заняття № 14. **Творчість Миколи Бажана**

1. Рання творчість М.Бажана:
  - а) національно-історична основа поем „Розмова сердець“, „Гофманова ніч“;
  - б) особливість збірки „Будівлі“ на тлі тогочасної поезії, поетика експресіонізму;
  - в) проблематика поеми „Сліпці“;
  - г) етико-психологічні аспекти поеми „Гетто в Умані“.
2. Риси поетичного стилю М.Бажана періоду другої світової війни (цикл „Сталінградський зошит“, історична поема „Данило Галицький“, „Політ крізь бурю“ та ін.).
3. Інтелектуальність і філософічність зб. „Чотири оповідання про надію“, „Італійські зустрічі“, „Міцкевич в Одесі“, циклу „Нічні концерти“, „Нічні роздуми старого майстра“.
4. Основні мотиви і поетика зб. „Карби“.

Художні тексти

Бажан М. Вибрані твори у 2-х т. Т. 1 : вірші та поеми / М. Бажан ; авт. вступ. ст., комент. і прим. Н. Костенко; укладачі: Н. Костенко, А. Слободяник; редкол. Д. Павличко та ін. — К. : Укр. енцикл., 2003. — 605 с.

Бажан М. Вибрані твори у 2-х т. Т. 2: переклади / М. Бажан ; Укл.: Н. Костенко, А. Слободяник; комент., прим. Н. Костенко; упорядн.- ред.

М. Зяблик . – К. : Укр. енцикл., 2004. – 605 с.

Бажан М. Політ крізь бурю: вибрані твори / М. Бажан; вступ. сл. І. Дзюби; упоряд. та післямова М. Сулими. – К. : Криниця, 2002. – 605 с.

Література

1. Астаф'єв А. Біографічний текст у поезії М.Бажана // Молода нація. — К., 1996. — С.18-21.
2. Бондар А. Поема М.Бажана „Сліпці“ як текст-виклик. Спроба теоретичного моделювання / А.Бондар // Сучасність. — 1998. — № 12. — С.70-87.
3. Гаврилюк Н. Цикл М.Бажана „Нічні концерти“ (Спроба комплексного аналізу) / Н.Гаврилюк // Слово і час. — 2001. — № 3. — С.76-80.
4. Гальчук О. Античний космос поезії Миколи Бажана / Оксана Гальчук // Слово і час. — 2011. — № 5. — С. 15-23.
5. Голубєва З. Микола Бажан. Літературний портрет. — К., 1984.
6. Жулинський М. Тріумфи і катастрофи великого поета. До 100-річчя від дня народження Миколи Бажана / Нація. Культура. Література : національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури / М. Жулинський. — К. : Наукова думка, 2010. — С. 390-397.
7. Карбованих слів володар. Спогади про Миколу Бажана. — К., 1988.
8. Костенко Н. Микола Бажан. Життя і творчість. Особливості віршостилістики / Н.Костенко. — К.: Київський університет, 2003. — 301с.
9. Кравців Б. Бажанові „Сліпці“ і їх доля / Б.Кравців // Перевал. — 1994. — № 2. — С.72-74.
10. Панченко В. Панцир для Гамлета / Володимир Панченко // День. — 19.03.2012.
11. Соловей Е. Філософська лірика в умовах „заблокованості“ // Соловей Е. Українська філософська лірика. — К., 1999. — 204-253.
12. Танюк Л. Із сюжетів про М.Бажана / Л.Танюк // Слово і час. — 1999. — № 10. — С.10-16.

Практичне заняття № 15-16. Неоромантична проза Ю. Яновського

1. Жанрово-стильові особливості перших прозових збірок („Мамутові бивні“, „Кров землі“). Авторське „я“ у творах, поведінка героя в умовах

випробувань.

2. „Майстер корабля“ як цілком оригінальне і новаторське явище в контексті української романістики 20-х років ХХ століття:

- а) „техніка“ художнього творення;
- б) персонажі роману (реальні прототипи; море в їхньому житті тощо);
- в) метафоричний лад твору.

3. Роман „Чотири шаблі“ — одна з найдраматичніших сторінок в історії української пореволюційної літератури (структура твору; стислість і поетичність в художньому осмисленні теми; контрастно зіставлені вияви ідеї).

4. Романтична форма освоєння життя у вершинному романі Ю.Яновського „Вершники“:

- а) сюжетно-композиційні особливості;
- б) основні мотиви (розпад людського роду, творення добра на землі, людська витривалість і жадання свободи тощо);
- в) абсолютизація (виразне художнє окреслення) персонажів, сприйняття їх як символів;
- г) „данина“ культівській добі.

Художні тексти

Яновський Ю. І. Твори: В 5-и т / Упоряд. та приміт. М. М. Острика. / Ю. І. Яновський. — К.: Дніпро, 1982.

Яновський Ю. І. Вибрані твори: романи / передм. Я. Голобородька / Ю. І. Яновський. — Х.: Ранок, 2009. — 352 с. — (Укр. класики).

Яновський Ю. І. Вибрані твори / Ю. І. Яновський. — Х.: Ранок: Веста, 2003. — 368с.

Яновський Ю. І. Вершники: романи / Передм. О. Колініченко / Ю. І. Яновський. — К.: Школа, 2009. — 272 с.

Яновський Ю. І. Вершники: романи; оповідання / Ю. І. Яновський. — Х.: Фоліо, 2006. — 318 с.

Література

1. Бабишкін О. Кіноспадщина Ю. Яновського. — К., 1987.
2. Бажан М. Майстер залізної троянди // Бажан М. Думи і спогади. — К., 1982. — С.9-62.
3. Буткова Г. А море шумить (Образ морської стихії у романах Ю. Яновського) / Г.Буткова // Урок української. — 2001. — № 4. — С.25.

4. Жевченко-Яновська Т. Карби долі // Київ. — 1985. — № 3. — С.116-128.
5. Ковальчук Г., Ковальчук І. Через терни до визнання (Роман Ю. Яновського „Чотири шаблі“) // Українська література в загальноосвітній школі. — 2002. — № 6.— С.49-54.
6. Кодак М. Філософічна трасологія Миколи Бажана (з мислительської біографії поета) / М.Кодак // Слово і час.— 2008. — № 12. — С.3-14.
7. Лист у вічність. Спогади про Юрія Яновського. — К., 1980.
8. Мариненко Ю. Від „Живої води“ до „Миру“ / Ю. Мариненко // Українська мова та література. — 2002. — № 37. — С. 13-17.
9. Мовчан Р. „Благословіть почати щирий труд, що відчинив би далину, як двері...“ (Неоромантизм ранньої прози Ю.Яновського) / Р. Мовчан // Українська мова та література. — 1999. — № 45. — С.4-7.
10. Мовчан Р. Неоромантична проза Ю. Яновського („Майстер корабля“, „Чотири шаблі“) / Р. Мовчан // Дивослово. — 2001. — № 7 — С.59-65.
11. Панченко В. «...І думав я не тільки те, що написав у книжках“ (Перечитуючи молодого Юрія Яновського) // Панченко В. Магічний кристал. — Кіровоград, 1995. — С.178-200.
12. Патетичний фрегат. Роман Ю. Яновського як літературна містифікація / Упорядн. В.Панченко/. — К., 2002.
13. Плачинда С. Юрій Яновський. Біографічний роман. — К., 1986.
14. Рудницька О. Соцреалістичний канон і новаторський естетичний пошук у романі Юрія Яновського «Вершники» / О. Рудницька // Дивослово. — 2011. — № 5 – С. 55 – 59.
15. Савченко З. Проблемно – стильовий аналіз роману Ю. Яновського «Вершники». Матеріали до вивчення твору. 11 клас. / З. Савченко // Укр. л-ра в загальноосвітній школі. – 2005. — № 4. – С. 29 – 38.
16. Семенчук І. Юрій Яновський. Життя і творчість. — К., 1990.
17. Харчук Р. Роман Ю. Яновського „Вершники“ як друга редакція „Чотирьох шабел“ // Українська мова та література. — 1996. — № 1. — С.6.
18. Чумаченко О. Український „кіплінгіанець“ Ю. Яновський (Перспективи модернізму в „Чотирьох шаблях“) // Слово і час. — 1998. — № 3. — С.28-31.
19. Шудря М. Де гартувалася криця душ? (До витоків роману „Чотири шаблі“) / М. Шудря // Українська мова та література. — 1997. — № 21. — С. 1-5.
20. Ющенко О. Вершник з відібраним сідлом / О. Ющенко // Кур'єр

Практичне заняття № 17. У поетичному світі Богдана-Ігоря Антонича

1. Джерела мистецького обдарування.
2. Збірка віршів „Привітання життя“ — перші поетичні кроки; широка школа учнівства та експериментаторства:
  - а) тема моря у контексті української та європейської літератури початку ХХст.
  - б) спортивний цикл (зіставити із польським поетом К. Вежинським);
  - в) початки урбаністичного мотиву;
  - г) поетика першої книги, зокрема сонетів.
3. Філософсько-естетична концепція книги „Три перстені“:
  - а) поетичні образи персня, сонця, місяця, веретена, пісні тощо.;
  - б) умовність трьох кіл тем: персня весняної краси, персня молодості, персня ночі;
  - в) мотив спокуси словом, мистецтвом (біблійний образ поета);
  - г) поетика збірки (язичницькі джерела, національний фольклор, сквородинівський пантеїзм та ін.).
4. Філософський характер збірок „Книга Лева“, „Зелена Євангелія“, „Велика гармонія“.
5. Збірка „Ротації“ — нові грані таланту митця.
6. Творчість Б.-І. Антонича в контексті української поезії 20-30-х років і сучасної поезії.

Художні тексти

Антонич Б.-І. Поезії. — К.: Рад. письменник, 1989.

Антонич Б.-І. Три перстені. Зелена Євангелія. — Львів: Каменяр, 1994.

Антонич Б.-І. Твори. — К., 1998.

Антонич Б.-І. Велика гармонія. — К.: Веселка, 2003.

Антонич Б.-І. Повне зібрання творів / Передмова Миколи Ільницького; упорядкування і коментарі Данила Ільницького. — Львів: Літопис, 2009.

Література

1. Андрухович Ю. Поетичний текст як нашарування міфів (Зі спостережень над „Книгою Лева“) // Вісник Прикарпатського університету. — Філологія. — Івано-Франківськ, 1995. — Вип.. — С. 179-185.

2. Бетко І. Лірика Богдана-Ігоря Антонича у дзеркалі аналітичної психології Карла-Густава Юнга / Ірина Бетко // Слово і час. — 2003. — № 2. — С.7-13.
3. Біловус Н. Творчість Богдана — Ігоря Антонича на уроках літератури (100- річчя від дня народження поета) / Н. Ю. Біловус // Вивчаємо українську мову та літературу. — 2009. — № 24. — С. 15-25.
4. Бондаренко А. Словесні маски „дитини буття“ в художньому мовомисленні Б.-І. Антонича / А. Бондаренко // Слово і час. — 2001. — №12. — С.43-48.
5. Буряк О. „ У дно, у суть, у корінь речі...“ (Художньо-філософська концепція людини в поезії Б.-І. Антонича) / О. Буряк // Слово і час. — 2000. — № 11. — С.44-47.
6. Весни розспіваної князь: Слово про Антонича (статті, есеї, спогади, поезії“). — Львів: Каменяр, 1989.
7. Жулинський М. „Хто ж потребує слів твоїх?“ / М. Жулинський // Дивослово. — 1998. — № 11. — С.56-61.
8. Ільницький М. Богдан-Ігор Антонич: Нарис життя і творчості. — К., 1991.
9. Ільницький М. Пейзажі з вікна: віконна призма в поезії Б.-І. Антонича / Микола Ільницький // Слово і час. — 2009. — № 10. — С. 14-21.
10. Ільницький М. Три формули мого осягнення Антонича. — Львів: Центр гуманітарних досліджень; Київ: Смолоскип, 2011. — 56 с.
11. Ковалів Ю. Загадкові перстені поета // Літературна Україна. — 2000. — 27 січня. — С.6.
12. Лисенко Т. Поетична збірка Б.-І. Антонича „Ротації“ // Визвольний шлях. — 2002. — № 4. — С.90-96.
13. Лебедівна Л. У пошуках ... ідеальної єдності / Л. Лебедівна // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. — 2008. — № 1. — С. 78-92.
14. Павличко Д. Незгасаючий перстень життя // Антонич Б.-І. Велика гармонія, — К., 2003. — С.5-40.
15. Пономаренко О. Мотиви колядок, щедрівок та веснянок у поезії Б.-І. Антонича / О. Пономаренко // Українська мова і література в школі. — 2005. — № 7. — С. 46-55.
16. Соловей Е. Типологія української філософської лірики ХХ ст. Міфософська типологічна лінія // Соловей Е. Українська філософська лірика. — К, 1999. — С.115-182.
17. Стефанович Л. Антонич. Антиномії / Стефанович Лідія. — К. : Критика,

2006. — 312с.

18. Хоменко Л. Міфологема міста у зб. „Книга Лева“ та „Ротації“ Б. І. Антонича / Л. Хоменко //Українська мова та література. — 2001.— №39. — С.12.

Практичне заняття № 18. Літературна та життєва доля Івана Багряного

1. Творчість Івана Багряного — одіссея людини над прірвою.
2. Проблематика, образи, сюжетно-композиційні особливості роману „Сад Гетсиманський“. Біблійні образи та символи твору.
3. „Тигролови“ як пригодницький і політичний роман.
4. Інші романи І.Багряного в контексті творів про стагнацію українського народу в 30-х роках ХХ століття („Огненне коло“, „Людина біжить над прірвою“).

Художні тексти

Багряний І. Сад Гетсиманський: Роман. — К.: Час, 1991.

Багряний І. Тигролови. — К., 1991.

Багряний І. Людина біжить над прірвою: Роман. — К.: Укр. письменник, 1992.

Багряний І. Тигролови: Роман. — К.: Укр. письменник, 2000.

Багряний І. Тигролови. Огненне коло. — К., 1996.

Багряний І. Під знаком Скорпіона. З творчої спадщини письменника. Поезія. Проза. Публіцистика. — К., 1994.

Багряний І. З камери смертників. Гуляй-поле. Морітурі. — Львів, 2000.

Багряний І. Чому я не хочу повертатися до СРСР // Українська культура. — 1992. — №1. — С.8-11.

Література

1. Балаклицький М. Іван Багряний: „Нова релігійність“ як конструктор художньої творчості : дис... канд. філол. наук: 10.01.01 / Балаклицький Максим Анатолійович ; Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г.С. Сковороди. — Х., 2003.
2. Бернадська Н. Іван Багряний / Н. Бернадська // Українська мова та література. — 1999. — № 38. — С.1-5.
3. Жулинський М. Іван Багряний / Микола Жулинський // Слово і час. —

1991. — № 10. — С. 7-13.
4. Колошук Н. Іван Багряний: доміанти творчості та проблеми вивчення : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Надія Колошук. — Луцьк : Твердиня, 2010. — 104 с.
  5. Ключек Г. Знати своїх героїв (І.Багряний „Тигролови“) / Григорій Ключек // Українська мова і література в середній школі. — 1999. — № 2. — С.91-108.
  6. Ключек Г. Романи Івана Багряного „Тигролови“ і „Сад Гетсиманський“. Навчальний посібник. — Кіровоград : Степова Еллада, 1998. — 77с.
  7. Ковальчук О. Новітній українець у саду страждань / Оксана Ковальчук // Дивослово. — 1997. — № 7. — С. 5-8.
  8. Ковальчук О. „Ми є. Були. І будем ми“! (Вивчення роману І.Багряного „Тигролови“) / Оксана Ковальчук Оксана Ковальчук // Дивослово. — 1999. — № 7. — С.36-41.
  9. Логвіненко Н. У сміливих доля завжди прекрасна: вивчення роману І. Багряного „Тигролови“ / Н. Логвіненко // Українська література в загальноосвітній школі. — 2010. — № 6. — С. 19-22 ; №7. — С. 32-36.
  10. Мудрак Л. Ідейно-художній аналіз роману І.Багряного „Тигролови“ / Л. Мудрак // Українська мова та література. — 1999. — № 38. — С.7.
  - 11.Насмінчук Г., Бойчук В. „... Сміливі завжди мають щастя“ (Урок-інсценізація за романом І.Багряного „Тигролови“ // Дивослово. — 1999. — № 7. — С.41-43.
  12. Сподарець М. Іван Багряний — письменник і громадянин / М. П. Сподарець. — Х. : Харківський держ. ун-т., 1996. — 102 с.
  13. Тарнавський О. Творчість І.Багряного — одіссея людини над прірвою // Тарнавський О. Відоме й позавідоме. — К., 1999. — С.362-370.
  14. Турута Т. Вивчення творчості Івана Багряного в школі. Посібник для вчителя. — К., 2003.
  15. Череватенко Л. „Ходи тільки по лінії найбільшого опору і ти пізнаєш світ“ // Багряний І. Людина біжить над прірвою: Роман. — К., 1992. — С.293-319.
  16. Шугай О. Іван Багряний, або Через терни Гетсиманського саду : роман-дослідження / О. Шугай. — К. : Рада, 1996. — 480 с.

УДК 82.0 (477) Б-24

Науково-методичне видання

Чобанюк В.Я., Хороб М.Б., Залевська О.М. Методичні рекомендації з історії української літератури першої половини ХХ ст. (практичні заняття). — Івано-Франківськ: 2013 р. — с.

Друкарня видавництва

Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника

76025, м. Івано-Франківськ,